

252

Rundskriv
fra
Riksadvokaten
R. 1145/89

Del II – nr. 4/1989
Oslo, 22. april 1989

Statsadvokatene i :
Politimesteren i

Forurensningskriminalitet

I. Innledning

Miljøkriminalitet omfatter både lovovertrедelser som krenker det indre miljø, særlig arbeidsmiljøet (jfr. arbeidsmiljøloven av 4. februar 1977 nr. 4 og Rundskriv fra riksadvokaten av 22. april 1980 Del II nr. 1/1980) og det ytre miljø, fortrinnsvis naturmiljøet. Forurensningskriminaliteten er en del av den miljøkriminalitet som rammer det ytre miljø.

Den økende forurensning ledet til at det på 1960- og 1970-tallet ble vedtatt flere lover som forbød eller regulerte særlige former for forurensning. De fleste av disse regler er i dag samlet i lov om vern mot forurensning og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6 (Forurensningsloven). Etter en del endringer trådte loven i kraft 1. oktober 1983. *) Ved lovens ikrafttredelse ble de fleste spesiallover med bestemmelser om forurensning opphevet. **) I forurensningssaker må en likevel ha også andre lovbestemmelser enn forurensningsloven for øye. Sjødyktighetsloven av 9. juni 1903 nr. 7. kap. 11 om forurensninger fra skip gjelder fortsatt (jfr. Rundskriv fra Riksadvokaten av 28. februar 1981 – Del II nr. 2/1981). Lov om produktkontroll av 11. juni 1976 med tilhørende forskriftsverk kan være meget aktuell, og det samme gjelder bygningsloven av 14. juni 1985. I straffeloven pekes særlig på § 152, og i de alvorligste forurensningstilfellene kan også bestemmelsene om uaktsomt drap og legemskrenkelser komme til anvendelse. Har forurensningen rammet privat eiendom, kan skadeverksbestemmelsene være aktuelle.

Enkeltstående forurensningstilfelle kan i verste fall true mange men-

*) Lovens viktigste forarbeider er: NOU 1977: 11 – Tiltak mot forurensning og Ot. prp. nr. 11. (1982–1983).

**) Lov av 6. mars 1970 om vern mot oljeskader, lov av 19. juni 1970 om begrensning av adgang til bruk av fyringsoljer, lov av 26. juni 1970 om vern mot forurensning og grannelovens bestemmelser om luftforurensning.

neskers liv og helse. De samlede og langsiktige skadevirkninger av vedvarende og tiltakende forurensning kan endog true menneskehetens eksistens. Den normale virkning er en gradvis ødeleggelse eller reduksjon av den verdi naturmiljøet har som næringsgrunnlag og rekreasjonskilde. På denne bakgrunn må bekjempelsen av miljøkriminaliteten, ikke minst forurensningskriminaliteten, prioriteres høyt. Forurensningssakene skal påtalemessig prioriteres på linje med alvorlig økonomisk kriminalitet, jfr. riksadvokatens foredrag på politisjefmøtet 1988. Både etterforskning, påtalemessig avgjørelse og eventuell irettføring må skje med nødvendig grundighet og hurtighet. Reaksjonene må være så strenge at de har betydelig preventiv vekt, jfr, nedenfor under IV. Den høye prioritering gjelder i første rekke saker hvor forurensning eller forsøpling har funnet sted, eller hvor det har vært konkret fare for forurensning. Men også rene formalovertredelser, f.eks. manglende melding etter lovens § 19 eller manglende planverk etter lovens § 41, må forfølges effektivt dersom overtredelsene er blitt så alminnelige at de setter hele kontrollsystemet i fare.

II De objektive krav – hovedlinjer

Forurensningsloven skiller mellom forurensning (lovens kap. 2, 3 og 6 – særlig definisjonen i § 6) og håndtering av avfall (lovens kap. 5 – særlig definisjonen i § 27). Straffebestemmelsene i §§ 78 og 79 knytter seg til dette skille.

1. Forurensning

Den sentrale straffebestemmelsen om forurensning finnes i § 78 første ledd litra a, jfr. §§ 7 første ledd, 8, 9 og 11. Etter § 7 første ledd «må ingen ha, gjøre eller sette i verk noe som kan medføre fare for forurensning uten at det er lovlig etter §§ 8 og 9 eller tillatt etter vedtak i § 11». Etter § 78 første ledd litra a straffes den som «forsettlig eller uaktsomt har, gjør eller setter i verk noe som kan forurense i strid med denne lov eller forskrifter i medhold av loven».

Av de siterte bestemmelser følger:

- a) Det er ikke noe vilkår for straffansvar at forurensning har inntrådt – fare for forurensning er nok.
- b) Ikke all forurensning eller forurensningsfare er straffbar.

Ad a)

Både normen i § 7 første ledd og straffetrusselen i § 78 første ledd litra a

25Y

knytter straffansvaret til *forurensningsfaren*. At forurensning er inntrådt, vil være et straffutmålingsmoment.

Det er grunn til å presisere at ønsket om mer effektiv bekjempelse av forurensningskriminaliteten også gjelder de tilfeller hvor det utelukkende har vært fare for forurensning. Disse saker må forfølges med den samme grundighet, raskhet og strenghet som ville ha vært påkrevd om forurensningen faktisk hadde inntruffet.

Selv om skademulighetene ved den enkelte forurensningsfare (eventuelt inntrådte forurensning) er små, må en under etterforskingen og den påtalemessige avgjørelse ha for øye at summen av mange mindre forurensninger kan få betydelige følger for det ytre miljøet*).

Ad b)

Den forurensning som er beskrevet i forurensningslovens § 8 trenger ingen tillatelse, hverken generell eller spesiell, og er heller ikke straffbar. Forurensningslovens § 8 omhandler inntrådt forurensning, men det sier seg selv at når selve forurensningen er tillatt og straffri, er også fremkallelse av fare for slik forurensning straffri.

Bestemmelsen i § 8 tredje ledd må forstås slik at den gjelder forurensninger som *etter sin art* ikke kan medføre nevneverdige skader eller ulemper (jfr. Lov og Rett 1988 side 343 flg., på sidene 348–349).

Forurensning kan også være tillatt gjennom forskrift, f.eks. i form av grenseverdier for utslipp, jfr. lovens § 9 første ledd nr. 1, eller ved enkelttillatelse etter § 11 (konsesjon). Straffansvar for forurensning eller fare for forurensning vil her først inntre når bestemmelsene i forskriften eller konsesjonen brytes, jfr. forurensningslovens § 78 første ledd litra a og b.

2. Avfall

I forurensningslovens § 27 defineres avfall og de forskjellige typer avfall. Normen for hva som er ulovlig håndtering av avfall (forsøpling) er fastsatt i lovens § 28.

Straffansvaret i § 79 første ledd litra a er på flere punkter snevrere enn forbudet i § 28 første ledd. Straffansvaret inntreer først når avfallet «vil»

*) Jfr. for et spesielt område Rundskriv fra Riksadvokaten av 5. juli 1988 Del II – nr. 1/1988 – Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag – håndhevingsdirektiv.

virke skjemmende eller være til skade eller ulempe for miljøet, mens det er forbudt allerede når det «kan» ha denne virkning. (Ved en inkurie er alternativet «ulempe» falt ut i § 79 i lovsamlingene til og med 1987, jfr. Norsk Lovtidend 1981 side 187). Straffebestemmelsene rammer heller ikke forsøpling av ethvert omfang. For at forsøpling med mindre gjenstander skal være straffbar, må det være «samlet avfall». Det er ikke krav om større mengder. En bærepøse er tilstrekkelig. Med «større kasserte gjenstander» mener loven møbler, kjøleskap, bilvrak o.l. § 79 første ledd litra a retter seg heller ikke mot oppbevaring og transport av avfall. Oppbevaring av avfall blir først straffbar hvis avfallet ikke fjernes etter pålegg med hjemmel i lovens § 37, jfr. § 79 første ledd litra b*).

III Den subjektive side – hovedlinjer

Forurensningsloven har bestemmelser både om personlig ansvar (§§ 78 og 79) og virksomhetsansvar (§ 80).

1. Personlig ansvar

a) Personkretsen

Lovteksten knytter straffansvar til «den som» volder fare for forurensning m.v. Ved avgjørelsen av hvem ansvaret kan ramme, må en spørre: Hvem har hatt de beste forutsetninger for å forhindre hendelsen eller påvirke tilstanden som det er aktuelt å knytte straffansvar til? Ved avgjørelsen av dette spørsmål vil størrelsen av virksomheten, organiseringen av den, interne instruksjer, opplæring av ansatte, informasjonskanaler og eventuelle konsesjonsvilkår være viktige vurderingsmomenter. Det er i prinsippet ikke noe til hinder for at flere personer, f.eks. på flere nivåer i virksomheten, ilegges straffansvar for samme hendelse.

b) Skyldkravet

I tilknytning til uaktsomhetsansvaret bemerkes følgende om aktsomhetsnormen: Kravet til aktsomhet varierer på de forskjellige virksomhetsområder, men vil som ellers i strafferetten alltid ha en objektiv kjerne. Det avgjørende er om handlingen strider mot den objektive norm for forsvarlig opptreden på det aktuelle området. I denne vurdering vil blant annet følgende momenter være av betydning:

*) Overtredelse av forskrifter om avfall gitt med hjemmel i lovens §§ 30–32 er bare straffbar når det i forskriften er bestemt at overtredelse skal kunne straffes med bøter, jfr. § 79 annet ledd.

256

- Faregraden og skademuligheten, og hvor nærliggende faren eller skaden var.
- Standarder som er etablert innen bransjen eller virksomhetsområdet i den grad disse i seg selv kan anses som forsvarlige.
- Om det er benyttet eller kontaktet sakkyndig eller teknisk ekspertise, når det var adgang og grunn til det.
- Anbefalinger gitt fra sakkyndig hold.
- Om de forsømte krav var enkle å overholde.
- Den tid den/de ansvarlige har hatt til rådighet.
- Om avdekkede mangler tidligere har vært tatt opp med overordnet eller ledelse.

2. Virksomhetsansvar (forurensningslovens § 80)

a) Ulike sammenslutninger

Alle selskap med begrenset ansvar vil kunne ilegges virksomhetsansvar. Utenfor faller de store og små enkeltmannsforetak og antakelig det ansvarlige selskap. Har enkeltmannsforetaket en ikke ubetydelig størrelse, vil det imidlertid ofte være naturlig å ramme innehaverens inntekt og formue etter de samme retningslinjer som for virksomhetsansvar, jfr. nedenfor og Lov og Rett 1988 side 350. Offentlig virksomhet omfatter statlig, fylkeskommunal og kommunal virksomhet, både offentlig forvaltning og offentlig forretningsdrift.

b) «En straffbar handling»

Formuleringen innebærer at et vilkår for å kunne ilegge virksomhetsstraff er at en eller flere personer i virksomheten fyller vilkårene for straffansvar etter lovens § 78 eller § 79. Det behøver ikke være brakt på det rene hvem dette er (anonyme feil), jfr. Rt. 1988 side 1356. Skyldes overtredelsen av loven sammenstøt av flere feil eller mangler fra flere personer som enkeltvis ikke fyller vilkårene for straffansvar (kumulative feil), er det neppe adgang til å ilegge virksomhetsstraff, selv om summeringen av de enkelte feil eller mangler representerer et klart brudd på lovens normer.

c) «På vegne av»

Det kan normalt legges til grunn at handlinger begått av ansatte skjer på vegne av virksomheten. Først når det foreligger klare plikt- eller instruksbrudd i åpenbar strid med virksomhetens interesser, bør det kunne legges

til grunn at handlingen ikke er skjedd på vegne av virksomheten. Er det et meget nært forhold mellom et datterselskap og morselskapet, kan det være aktuelt å se en lovovertrjedelse i datterselskapet som skjedd på vegne av morselskapet.

d) «Kan bøtestraff idømmes»

Etter oppportunitetsprinsippet vil påtalemyndigheten alltid kunne velge om den vil forfølge en sak med påstand om straff. Ved spørsmålet om virksomhetsstraff gir dessuten det fakultative straffansvar grunnlag for påtalemyndigheten til nøyte å vurdere om straff skal påstås. Ved avgjørelse av om det skal reageres med virksomhetsansvar må det legges betydelig vekt på om noen med lederansvar innen virksomheten hadde realistisk mulighet til å forhindre den aktuelle lovovertrjedelse ved direktiver, instruksjer eller på annet vis. Selv om påtalemyndigheten fremmer en sak for retten med påstand om virksomhetsansvar, jfr. lovens § 80, og vilkårene for øvrig er til stede, kan retten etter en samlet vurdering unnlate å idømme virksomhetsstraff. Prosessuelt hører denne avgjørelse til straffespørsmålet.

IV Straffespørsmålet

1. Klarlegging av et mulig personlig straffansvar er det første mål for etterforskningen. At det reageres med personlig straffansvar kan være viktig av preventive grunner. Det er dessuten en forutsetning for å kunne ilegge virksomhetsansvar at etterforskningen har avdekket en slik personlig ansvarlig. Virksomhetsansvaret blir således et supplerende ansvar som ilegges for å øke den preventive virkning av straffetrukslene.

2. Etter § 78 første ledd og § 79 første ledd kan som kjent den personlig ansvarlige ilegges bot eller fengsel inntil tre måneder eller begge deler. For forurensningstilfellene har en i § 78 annet ledd bestemmelser om straffeskjerpelser ved visse følger, jfr. straffelovens § 43. Om de prosessuelle spørsmål i tilknytning til straffeskjerpelsesreglene i § 78 annet ledd vises til Lov og Rett 1988 side 354–355.

3. Straffutmålingen

Som anført tidligere må straffenivået være så høyt at det har en betydelig preventiv virkning. Momentene nedenfor tar særlig sikte på utmåling av virksomhetsstraffen, men mange av momentene vil også ha relevans for det personlige ansvar:

– Grovheten av det straffbare forhold, herunder faregraden eller skyld-

258

graden (jfr. kravet om straffbar handling), og på hvilket nivå i virksomheten det straffbare forhold er utvist.

- Om overtredelsen er skjedd for å fremme virksomhetens interesse, eller om virksomheten har hatt fordel av den (jfr. forurensningslovens § 80 annet ledd).
- Eventuelle tidligere overtredelser.
- Om forebyggende tiltak er satt inn etter at overtredelsen var et faktum (jfr. lovens § 7 annet ledd og straffelovens § 50).
- Virksomhetens økonomi, selv om denne har mindre betydning enn ved utmåling av bot for enkeltpersoner, jfr. straffelovens § 27.

Primært bør vinning inndras, eventuelt skjønnsmessig etter straffelovens § 34 annet ledd, og ikke «skjules» i en stor bot, jfr. Lov og Rett 1988 side 353-354.

Det er foreslått lovregler om objektivt erstatningsansvar for forurensnings-skade, jfr. Ot. prp. nr. 33 (1988-89) med utkast til nytt kap. 8 i forurensningsloven. Selv om lovreglene langt på vei er en kodifisering av gjeldende rett, blir nok konsekvensen av lovfesting at erstatning blir utbetalt eller erstatningsplikt idømt i flere tilfeller enn tidligere. Er et betydelig erstatningsansvar ilagt eller påregnelig, må dette få betydning både for bøtefastsettelsen og eventuelt inndragningsbeløp.

I de fleste tilfeller vil bøtestraff overfor enkeltperson og/eller virksomhet som sådan, eventuelt kombinert med inndragning, være en tilstrekkelig reaksjon. Trusselen om fengselsstraff i forurensningsloven innebærer likevel en realitet. Det kan være aktuelt å påstå fengselstraff (eventuelt i kombinasjon med bot og inndragning) i følgende tilfeller:

- a) Det er utvist forsett eller grov uaktsomhet og forurensningsfaren har referert seg til særlig farlige stoffer som kan innebære en risiko for menneskers liv og helbred (jfr. straffelovens § 152).
- b) Overtredelsen har skjedd forsettlig, og det har dreid seg om stoffer som kan skade naturen på en ikke ubetydelig måte.
- c) Ved gjentakelse også av mindre alvorlige overtredelser enn nevnt ovenfor.

V Påtalen

Strafforfølgning for overtredelse av forurensningsloven er bare avhengig av påtalebegjæring fra forurensningsmyndighetene i tilfeller som nevnt i lovens § 78 tredje ledd og 79 tredje ledd. Det vil si i de tilfeller hvor

forurensningskilden etter sin art medfører en ordinær eller stor fare for forurensning, men hvor omstendighetene i det spesielle tilfellet gjorde at faren og skademulighetene var små (jfr. foran under punkt II).

VI Om saksbehandlingen

1. Forholdet til forurensningsmyndighetene

I de fleste tilfeller vil politi og påtalemyndighet bli gjort oppmerksom på mulige overtredelser gjennom anmeldelser fra forurensningsmyndighetene. Ved akutt forurensning, anmeldelse fra interessegrupper eller ved oppslag i massemedia kan imidlertid politiet bli de første som får befatning med saken. I samsvar med påtaleinstruksens § 7-3 annet ledd skal disse saker normalt forelegges vedkommende forurensningsmyndighet (se vedlegg) til uttalelse før etterforskningen iverksettes. Uttalelse skal naturligvis ikke avvendes hvor etterforskningens øyemed derved forspilles eller vanskeligjøres. Også i saker hvor forurensningsmyndighetene er koblet inn, kan det være aktuelt at politiet av eget tiltak engasjerer seg. Det kan ikke uten videre legges til grunn at forurensningsmyndighetene sikrer de tekniske bevis som vil være av betydning for den strafferettslige vurdering. Det kan også være av avgjørende betydning at vitneforklaringer innhentes så raskt som mulig.

Under etterforskningen vil det ofte være naturlig å konsultere forurensningsmyndighetene både om rettsspørsmål og spørsmål av faktisk/teknisk art. Sentrale forurensningsmyndigheter kan normalt også være behjelpelige med å finne frem til eventuell sakkyndighet som saken måtte kreve. Forurensningsmyndighetene bør også gis anledning til å uttale seg om resultatet av etterforskningen og forslaget til den påtalemessige avgjørelse. Påtalemyndigheten bør også føle ansvar for at forurensningsmyndighetenes anmeldelsespraksis ikke preges av uakseptabel forskjellsbehandling. Det være seg distriktstvis forskjeller eller ulik behandling av grupper forurenser, f.eks. privat kontra offentlig virksomhet.

2. Noen saksbehandlingsdirektiver

Etterforskningen må normalt legges relativt bredt opp. I tillegg til å bringe klarhet i hva som rent faktisk har skjedd, bør en etterforskning normalt klarlegge følgende forhold:

- Virksomhetens organisasjon og eventuelt hvordan samvirke mellom flere virksomheter er organisert, jfr. det som foran er nevnt om morselskap og datterselskap i tilknytning til begrepet «på vegne av».

- Den reelle ansvars- og arbeidsfordeling mellom nivåene i virksomheten, og mellom likestilte nivåer.
- Hvilke tillatelser og vilkår som er fastsatt av forurensningsmyndighetene.
- Interne instruksjoner og ordreverk. Om det er gitt spesielle direktiver og pålegg i tilknytning til det forhold som er gjenstand for etterforskning. Eventuelle kontroll- og rapporteringsrutiner som eksisterer mellom ledelsen og underordnede.
- Eventuelle inspeksjons- og vedlikeholdsrutiner som er lagt opp for å avdekke tekniske eller konstruksjonsmessige svakheter eller feil.
- Har svikt eller uhell inntruffet tidligere? Hvilke tiltak resulterte dette i såfall i? Er fare- eller risikomomenter påpekt av noen tidligere? I så fall av hvem og overfor hvem? Når skjedde det, og hva resulterte dette i?
- Hva har ledelsen vært kjent med? Hva er eventuelt årsaken til at ledelsen ikke har iverksatt tiltak på bakgrunn av sin kunnskap? Hva burde den vært kjent med, og hva er årsaken til at den ikke kjente til dette?
- Når foretok kontrollmyndighetene siste inspeksjon, og hva ble inspisert?
- Ved teknisk svikt eller konstruksjonsmangler må det bringes på det rene når bygging eller montering skjedde og hvem som foretok denne. Er det i forbindelse med levering/montering/bygging gitt direktiver om bruken fra leverandør eller montør, og er disse fulgt?

3. Riksadvokaten har tidligere bedt om at det i forurensningssaker er god og nær kontakt mellom politiet og statsadvokatene, både under etterforskning og i forbindelse med påtaleavgjørelsen. Dette gjelder fortsatt. I saker av særlig stort omfang og av en særlig komplisert karakter vil det etter omstendighetene være naturlig at politimesteren henvender seg til Den sentrale enhet for etterforskning og påtale av økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet. Politimesteren kan enten anmode om at enheten overtar etterforskningen og påtaleansvar for hele saken, eller han kan begrense seg til å be om at enhetens sakkyndighet bistår det lokale politikammer, som beholder etterforskingsansvaret. Enheten vil ventelig være operativ fra høsten 1989.

Georg Fr. Rieber-Mohn

Tor-Geir Myhrer
statsadvokat

261

Vedlegg

RETT FORURENSNINGSMYNDIGHET

Forurensningslovens § 81 regner opp forurensningsmyndighetene. I tilknytning til straffesaker om ulovlig forurensning er det Statens forurensningstilsyn (SFT), fylkesmannen og kommunen som kan være den aktuelle forurensningsmyndighet.

Nedenfor angis i hvilke tilfelle fylkesmannen og komunen, enten direkte i loven eller ved delegasjonsvedtak, er gjort til rett forurensningsmyndighet. I de tilfelle som faller utenfor oppregningen nedenfor, er det Statens forurensningstilsyn som er rett forurensningsmyndighet.

Fylkesmannens myndighet

Fylkesmannen er delegert myndighet etter forurensningsloven til å:

1. a) Treffe avgjørelser etter § 11 første ledd for så vidt gjelder:
 - utslipp av kommunalt avløpsvann
 - utslipp fra fiskeforedlingsanlegg
 - forurensning i forbindelse med større anleggsvirksomhet som veganlegg, kraftutbygging og tunnelarbeid
 - punktutslipp fra landbruket

Med kommunalt avløpsvann forstås også sanitærvløpsvann fra bensinstasjoner, bevertningssteder, hoteller o.l. Med punktutslipp fra landbruket menes punktutslipp som ikke er regulert ved forskrifter. Med fiskeforedlingsanlegg forstås virksomhet som benytter fisk, skalldyr, hvalkjøtt eller bløtdyr som produksjonsråstoff. Unntatt er fiskeolje-, fiskemel- og fiskehermetikkfabrikker og trandamperier.

- b) Treffe avgjørelser etter § 11 første ledd, jf. § 29 første ledd, for så vidt gjelder opplagsplass (herunder oppsamlingsplasser for bilvrak, se rundskriv T-12/84) eller anlegg for behandling av forbruksavfall, produksjonsavfall eller kloakkslam. Delegeringen omfatter ikke opplagsplass eller anlegg som må ha tillatelse fra SFT.
- c) Treffe avgjørelser etter § 11 første ledd for så vidt gjelder dumping av stoffer og gjenstander i vassdrag og i sjøen, når saken ikke faller inn under SFTs myndighetsområde, se rundskriv T-6/84.

Hvor fylkesmannen er delegert myndighet til å treffe avgjørelse etter § 11 første ledd, har han også myndighet til å fastsette vilkår etter § 16 og til å endre og omgjøre tillatelser etter § 18.

262

2. Fastsette hvilke opplysninger eller undersøkelser søkeren i det enkelte tilfellet må sørge for etter § 12 på de saksområder som er nevnt under punkt 1.
3. Fastsette i det enkelte tilfellet at kommunen skal ha anlegg for og plikt til å ta imot produksjonsavfall etter § 29 siste ledd, annet punktum.
4. Fastsette krav til anlegg for opplag eller behandling av forbruksavfall, produksjonsavfall og kloakkslam etter § 29 siste ledd, siste punktum.
5. Treffe enkeltvedtak etter § 31 for så vidt gjelder bilvrak (se rundskriv T-12/84).
6. Treffe enkeltvedtak om håndtering av produksjonsavfall etter § 32 annet ledd, med unntak av avfall fra produksjonsprosesser som konsekvensbehandles av SFT.
7. Treffe enkeltvedtak etter § 33 første og annet ledd for samme type produksjonsavfall som nevnt i foregående punkt (6).
8. Treffe enkeltvedtak om gjenvinning eller annen behandling av forbruksavfall og kloakkslam etter § 33 første ledd.

Innenfor det saksområdet fylkesmannen gir tillatelser eller pålegg, jf. ovenfor, har fylkesmannen også myndighet etter forurensingsloven til å:

- a) gi pålegg etter § 7 siste ledd for å motvirke at forurensning skjer, stanse, fjerne eller begrense virkningene av den m.v.
- b) fastsette hvilke tiltak som er nødvendig ved nedleggelse og driftsstans av anlegg, jf. § 20.
- c) fastsette krav til avløpsledninger i det enkelte tilfellet etter § 22 første ledd.
- d) i en utslippstillatelse bestemme at avløpsvann kan ledes inn i en annens avløpsanlegg etter § 23 første ledd.
- e) treffe vedtak om tilknytning til et eksisterende avløpsanlegg etter § 23 annet ledd.
- f) bestemme hvem som skal stå for drift og vedlikehold av et avløpsanlegg etter § 24 annet ledd.
- g) utøve tilsyn m.m. etter §§ 48, 50 og 51 og treffe enkeltvedtak etter §§ 49 og 52.
- h) fastsette og frafalle forurensningsgebyr etter § 73.
- i) sørge for iverksetting av tiltak m.m. etter § 74 første, annet og tredje ledd, og § 75 første ledd.
- j) samtykke i at utgifter for tiltak mot forurensning av fast eiendom kan kreves utbetalt før tiltakene er gjennomført, jf. § 77 annet ledd pkt. b).
- k) begjære påtale etter §§ 78 siste ledd og 79 siste ledd.

l) fastsette at en eksisterende virksomhet skal være ulovlig etter en fastsatt frist etter § 86 tredje ledd.

I kgl. res. av 8. juli 1983 er det bestemt at kommunenes plikter etter loven §§ 26 første og annet ledd, 29 siste ledd og 30 gjelder fra 1. januar 1985. Enkelte kommuner vil ha behov for en forlengelse av denne fristen. Fylkesmannen har myndighet til etter søknad å fastsette en ny frist etter § 89.

Kommunens myndighet

Myndighet tillagt kommunen direkte gjennom forurensingsloven.

Kommunen har myndighet til å treffe følgende vedtak med direkte hjemmel i forurensingsloven:

- Fastsette forskrifter om den kommunale renovasjonsordning. jf. §§ 26, 30 og 34
- Gi pålegg som er nødvendig for å sikre at avfallsbeholdere blir satt opp og tømt, og at det ryddes opp i samsvar med § 35
- Gi pålegg om opprydding eller om å betale for opprydding. jf. § 37
- Pålegge noen å stille til rådighet utstyr og personell i samsvar med § 47.

Delegering av myndighet til kommunen.

Følgende myndighet etter forurensningsloven er delegert til kommunen:

- Den myndighet som tilligger forurensningsmyndigheten etter forurensningsloven §§ 22 annet ledd, 23 første og annet ledd, 26 siste ledd og 37 annet ledd, utøves av kommunen.
- Innenfor sitt myndighetsområde kan kommunen gi pålegg etter forurensningsloven § 7 siste ledd og begjære påtale etter forurensningsloven §§ 78 tredje ledd og 79 tredje ledd.

Kommunen kan også som ledningseier stille krav til stikkledninger etc. i forbindelse med tilknytning til det kommunale anlegg.

Av myndigheten til å gi utslippstillatelse, følger også myndighet for kommunen til å endre og omgjøre tillatelsen etter forurensningsloven § 18.

**Forurensningsloven § 79 første ledd litra a – feil i
lovsamlingen og i Norsk Lovtidend**

I vedlagte rundskriv side 4 gjøres det oppmerksom på at alternativet «ulempe» er falt ut i lovsamlingens gjengivelse av forurensningslovens § 79 første ledd litra a.

Etter at rundskrivet var sendt til trykking, ble en oppmerksom på flere feil i tilknytning til § 79 første ledd litra a.

Bruken av hjelpeverbet «vil» beror også på en trykkfeil, det skal være «kan». Dette innebærer at det i denne forbindelse ikke er noen forskjell mellom normen i lovens § 28 og straffetrusselen i § 79 første ledd litra a. Som en følge av dette skal setningen nederst på side 3 og øverst på side 4 i rundskrivet som begynner med «Straffansvaret inntreer først når osv.....», strykes.

På side 4 i rundskrivet vises til Norsk Lovtidend 1981 side 187. Også her er det feil i gjengivelsen av bestemmelsen, idet ordet «samlet» er falt ut, jfr. rundskrivet side 4 første avsnitt.

Forurensningsloven § 79 første ledd litra a skal korrekt lyde slik:

«etterlater eller tømmer samlet avfall, større kasserte gjenstander eller spesialavfall slik at det kan virke skjemmende eller være til skade eller ulempe for miljøet.»